

קול צופיך

מִרְנָה לַצִּיּוֹן הַרְה"ג הַמְקוּבֵּל הָא-לֵקִי
הַרְבֵּי מִרְדְּכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל

תְּצוּהוּ - תִּשְׁנִי"ט - מֵאֵת מִרְנָה לַצִּיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל

וְהִקְשׁוּ לוֹ הֲרִי מִשֶּׁה נִלְדָּה מִהוּלָּה? שְׁנֵאֲמַר "וְתִרְאֵה אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא?" וְתִרְאֵה שְׁהִטִּפוּ לוֹ דָם בְּרִית. כִּי גַם הַנּוֹלָד מִהוּלָּה מְטִיפִים לוֹ דָם בְּרִית (עֲטֶרֶת תְּפֹאֶרֶת ק"י"א).

אֲתֵעֲרֹתָא דְלִתְנָא, וְאֲתֵעֲרֹתָא דְלֵעִילָא

כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ (אֲסֵתֶר רַבָּה פְּרָשָׁה ז') שְׁכֹאֲשֶׁר מִרְדְּכִי צִעַק וְהִתְעוֹרְרוּ אֲבוֹת הָעוֹלָם נֹאמְרָם לָהֶם כִּי יִשְׂרָאֵל חֲטָאוּ וְנִסְתָּמוּ טַעֲנוּתֵיהֶם. רַק מִשֶּׁה חִפֵּשׁ דֶּרֶךְ לְהַצִּילָם. וְלִמָּה דּוֹקָא הוּא? אֲמָרוּ הַמְפָּרְשִׁים כִּיֹּן שֶׁהֵמֶן הִכְנִיסוּ לְמַגִּילָה. בְּגָלָל שְׁבַעָה בָּאֲדָר לֶכֶן הִכְנִיס רֹאשׁוֹ לְהַצִּילָם. וְכֵן כְּתוּב בְּמִדְרָשׁ: "חֲזוֹר אֱלִיהוֹ וְאֲמַר לוֹ לְמִשֶּׁה: אִי רוּעָה נֶאֱמָן כְּמָה פַּעֲמִים עֲמַדְתָּ עַל הַפֶּרֶץ לְיִשְׂרָאֵל וּבִטַּלְתָּ גִזְרֵתָם לְבִלְתִּי הַשְׁחִית... מָה תַּעֲנֶה עַל הַצָּרָה הַזֹּאת? אֲמַר לוֹ מִשֶּׁה: כְּלוּם יֵשׁ אָדָם כֹּשֶׁר בְּאוֹתוֹ הַדּוֹר?

אֲמַר לוֹ אֱלִיהוֹ: יֵשׁ וְשִׁמוֹ מִרְדְּכִי. אֲמַר לוֹ: לֶךְ וְהוֹדִיעוּ כְּדֵי שִׁיעֻמוֹד הוּא מִשֶּׁם בְּתַפְלָה וְאֲנִי מִכָּאֵן וְנִבְקֵשׁ רַחֲמִים עֲלֵיהֶם לִפְנֵי הַקֹּבֵה."

חֲתִימָה בְּטִיט

בְּהַמֶּשֶׁךְ הַמִּדְרָשׁ כְּתוּב: "אֲמַר לוֹ: רוּעָה נֶאֱמָן כְּבֵר נִכְתְּבָה אֲגֵרֶת כְּלִיָּה עַל יִשְׂרָאֵל, אֲמַר לוֹ מִשֶּׁה: אִם בְּטִיט הִיא חֲתוּמָה, תִּפְלַתְנוּ נִשְׁמַעְתָּ, וְאִם בְּדָם נִחְתָּמָה מָה שֶׁהִיא - הוּא. אֲמַר לוֹ אֱלִיהוֹ: בְּטִיט הִיא חֲתוּמָה. אֲמַר לוֹ מִשֶּׁה רַבִּינוּ: לֶךְ וְהוֹדִיעַ לְמִדְרָשׁ, מִיֵּד הֵלֶךְ וְהוֹדִיעַ לְמִדְרָשׁ, הֵה"ד וּמִדְרָשׁ יָדַע אֵת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה וְיִקְרַע מִדְרָשׁ אֵת בְּגָדָיו.

שָׁלַל מִיִּשְׁהוּ אֵת הַגָּאוֹן מוֹוִלָנָא. אִיפֹה רִמּוֹז טִיט וְדָם בְּמַגִּילָה? עֲנֵה לוֹ שְׁכָתוּב עַל הַמֶּן שִׁכְתָּב עַל הַיְּהוּדִים לֹאבְדָם". חֶלֶק הַמִּגִּילָה "לֹא-בְדָם".

כֹּחַ מִשֶּׁה עַד הַיּוֹם

"מִשֶּׁה קִבֵּל תּוֹרָה מִסִּינִי וּמִסִּרָה לְהוֹשֵׁעַ וְיִהוֹשֻׁעַ לְזֻקְנִים וְזֻקְנִים לְנִבְיָאִים וְנִבְיָאִים מִסִּרָה לְכִנְסֵת הַגְּדוּלָה וְכוּ'", כֵּן זֶה נִמְשָׁךְ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. לֹא רִפּוּרִים וְלֹא שִׁינּוּיִם וְלֹא תִקְוִנוֹת. כּוֹלָנוּ הַיּוֹם נוֹהֲגִים כְּמוֹ מִשֶּׁה רַבִּינוּ. וּבְגִמְרָא אֲמָרוּ לְחֶסֶד: "מִשֶּׁה שְׁפִיר קָאֲמַרְתָּ" (שְׁבַת ק"א, א'; סוֹכָה ל"ט, א'; בִּיצָה ל"ח). כִּי כָל חֶסֶד בְּחִינַת מִשֶּׁה רַבִּינוּ. וְזוֹ אוֹלֵי כּוֹנֵת הַמֶּן "מֵת מִשֶּׁה" שֶׁנִּפְסַק כּוֹחוֹ כִּיֹּן שִׁינּוּיִם מִן הַמִּצְוֹת וְכַעַת יִכּוֹל לְהַשְׁמִידָם. כִּי "מֵת מִשֶּׁה רַבִּינוּ" וְאִין תּוֹרָתוֹ, חִי, וְאֲמָרוּ לוֹ הִיא נִלְדָּה וְיֵשׁ הַמֶּשֶׁךְ לְתוֹרָתוֹ וְלַמִּצְוֹת שֶׁלִּמַּד לָעַם.

פְּרִשְׁתַּת תְּצוּהָ וּמִשֶּׁה

פְּרִשְׁתַּת וְאֵתָה תְּצוּהָ תַחֲלוֹל תְּמִיד בְּזִמָּן פְּטִירַת מִשֶּׁה. וְלִמָּה? כְּתוּב שֶׁלֹא יִפְתַּח אָדָם פֶּה לְשָׁטָן. לֹא לְקַלֵּל אֶת עַצְמוֹ אִפִּילוֹ לֹא עַל תִּנְאִי. וְרֹאיָה מִמִּשֶּׁה שְׁאֲמַר: "וְאִם אֵין מַחְנֵי נֹא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ". (שְׁמוֹת פֶּרֶק ל"ב). וְלֶכֶן וּבְפִרְשָׁה זֹאת (הַיְּחִידָה מִתַּחֲלִילַת סֵפֶר שְׁמוֹת) לֹא מוֹזְכָּר שְׁמוֹ שֶׁל מִשֶּׁה. בְּכֵדִי לְרִמּוֹז שִׁינּוּקֵיהֶם בְּזֶה "מַחְנֵי נֹא". וּמִכָּאֵן שֶׁתְּמִיד יִדְבֵּר אָדָם בְּלִשׁוֹן טוֹבָה, וְלֹא יִקַּלֵּל אֶת עַצְמוֹ.

פְּרִשְׁתַּת זְכוֹר חֲשׁוּבָה מִמַּגִּילָה

רֹב הַפּוֹסְקִים אֲוֹמְרִים שֶׁקְרִיאַת פְּרָשָׁה זֹאת דְּאוֹרִייתָא. וְכֵן כְּתוּב בְּבֵית יוֹסֵף סִימָן תִּרְפָּה: "וְכַתְּבוּ בְּתוֹסְפוֹת בְּרִישׁ פֶּרֶק הִיא קוּרָא (בְּרִכוֹת י"ז ת"ד) בְּלִשׁוֹן דִּישׁ פְּרָשִׁיּוֹת מִחֻוּיִיבִין לְקִרְוֵת דְּאוֹרִייתָא כְּמוֹ פְּרִשְׁתַּת זְכוֹר (דְּבָרִים כ"ה, י"ז) וּפְרִשְׁתַּת פְּרָה אֲדוּמָה (בְּמִדְרָשׁ י"ט, א' - כ"ב)". (אֲמַנְסֵה לְדַעַת הַבִּי"ח כָּל שְׁבַת הַקְרִיאָה הִיא דְּאוֹרִייתָא. אֲבָל רֹב הַפּוֹסְקִים חוֹלְקִים עָלָיו). וְכַתְּבוּ בְּשׁוּ"ת תְּרֻמַּת הַדֶּשֶׁן בְּסִימָן ק"ח: שְׁאֵלָה: בְּנֵי הַיִּשׁוּבִים שְׁאִין לָהֶם מִנִּין בְּעִיר, וְרֻצּוֹנָם לִלְכַּת אֶל הַקְּהִילוֹת הַסְּמוּכוֹת לָהֶם לִימֵי הַפּוֹרִים, כְּדֵי לְשַׁמּוֹעַ מִקְרָא מַגִּילָה בְּצִיבּוֹר. צְרִיכִין לִיזְהַר שִׁיכְדִּימוּ בִּיאָתָם גַּם לְשְׁבַת פְּרִשְׁתַּת זְכוֹר שֶׁהוּא סְמוּךְ לְפּוֹרִים, אוֹ לֹאֹ?

תְּשׁוּבָה: יִרְאֵה דְּאֲדַרְבָּה צְרִיךְ טַפִּי שִׁישְׁמַע קְרִיאַת פְּרִשְׁתַּת זְכוֹר בְּצַבּוֹר מִמִּקְרָא מַגִּילָה. אֲעִי"ג דְּמִקְרָא מַגִּילָה עֲדִיפָא וְכָל מִצְוֹת נִידְחוּת מִפְּנֵיהֶם, מְכַל מְקוֹם לְדַעַת רֹב הַפּוֹסְקִים נִקְרָאָה הִיא בִּיחִיד. אֲבָל קְרִיאַת פְּרִשְׁתַּת זְכוֹר כְּתוּב הַאֲשִׁירִי פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה שְׁאֲכָלוּ (פֶּרֶק ז', סִימָן כ'), דַּעֲשֶׂה דְּאוֹרִייתָא הוּא לְקִרְוֵת בְּעִירָה, וְדוּחָה לֹא תַעֲשֶׂה "דְּלַעֲלוֹל בְּהֵם תַּעֲבֹדוּ". לְהִכִּי שִׁיחָרַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲבָדוֹ, כְּדֵי לְהַשְׁלִימוֹ לְעִשְׂרָה. עִי"ש פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה שְׁאֲכָלוּ בְּאֲשִׁירִי.

הַשִּׁיעוֹר לְעִילּוֹ נִשְׁמַת :

מִרְנָה לַצִּיּוֹן הַרְה"ג מִרְדְּכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל

פְּרִשְׁתַּת הַשְּׁבֻעָה : תְּצוּהוּ

הַשִּׁיעוֹר נִמְסַר עִ"י הַרְבֵּי מִרְדְּכִי אֱלִיהוֹ זְצוּק"ל, בְּשַׁנַּת תִּשְׁנִי"ט.

פְּרִשְׁתַּת זְכוֹר וְקְרִיאַת מַגִּילָה

לֵיל ז' בָּאֲדָר

הַגְּמָרָא בְּמִסְכַּת מַגִּילָה (י"ג, ב') אֲוֹמַרְתָּ "תִּנָּא: כִּיֹּן שְׁנַפֵּל פּוֹר בְּחֹדֶשׁ אֲדָר שְׁמַח שְׁמֹחָה גְּדוּלָה, אֲמַר: נִפֵּל לִי פּוֹר בִּירַח שְׁמַח בּוֹ מִשֶּׁה. וְלֹא הִיא יוֹדַע שְׁבַעָה בָּאֲדָר מֵת וּבְשַׁבַּעָה בָּאֲדָר נִלְדָּה". וּמִסְבִּיר שֶׁם רִשִּׁי "בְּשַׁבַּעָה בָּאֲדָר מֵת מִשֶּׁה - שְׁנֵאֲמַר וְהָעַם עָלוּ מִן הַיַּרְדֵּן בְּעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן (יְהוֹשֻׁעַ ד'), צֹא מֵהֶם לְמַפְרַע שְׁלֹשִׁים יוֹם בְּאֲבָלוֹ שֶׁל מִשֶּׁה, וְשְׁלֹשָׁה יָמִים שֶׁהִכִּינוּ לָהֶם צִידָה, שְׁנֵאֲמַר הִכִּינוּ לָכֶם צִידָה כִּי בְּעוֹד שְׁלֹשָׁה יָמִים אַתֶּם עוֹבְרִים וְגו' (יְהוֹשֻׁעַ א') הֲרִי בְּשַׁבַּעָה בָּאֲדָר מֵת מִשֶּׁה. "וּבְשַׁבַּעָה בָּאֲדָר נִלְדָּה - דְּכַתִּיב בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנִכִּי הַיּוֹם (דְּבָרִים ל"א): הַיּוֹם מָלְאוּ יָמַי וְשִׁנּוּתִי, כְּדֵאי הַלִּידָה שְׁתַּכַּפֵּר עַל הַמִּיתָה". וְיֵשׁ מִתְרַצִּים עַל שְׁאֵלָה זוֹ: "גְּדוּלָּה צְדִיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִחֵיָּהֶם". מִיִּמְלָא מִיתָתוֹ לֹא מִקְלָקֶלֶת.

וּבְמִילִים הָאֲחֵרוֹנוֹת הַסְּבִיר רִשִּׁי מַה שְׁשׂוֹאֲלִים וְמָה בְּכֵן שְׁנוֹלָד בְּאוֹתוֹ יוֹם. הֲרִי בְּסוּפּוֹ שֶׁל דְּבַר מֵת בְּאוֹתוֹ יוֹם: וְלֶכֶן אֲוֹמַר רִשִּׁי "כְּדֵאי הַלִּידָה שְׁתַּכַּפֵּר עַל הַמִּיתָה". וְיֵשׁ מִתְרַצִּים עַל שְׁאֵלָה זוֹ: "גְּדוּלָּה צְדִיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִחֵיָּהֶם". מִיִּמְלָא מִיתָתוֹ לֹא מִקְלָקֶלֶת.

י"ג בָּאֲדָר - ז' בָּאֲדָר

שׂוֹאֵל הַמְהָר"ם שִׁיף וְשׂוֹאֵל גַּם הַבִּי"ח (לֹא רֹא אוֹחַד אֶת הַשָּׁנָה): לִמָּה דּוֹקָא בִּי"ג אֲדָר גִּזְרָה הַמֶּן, הֲרִי בְּשַׁבַּעָה בָּאֲדָר מֵת מִשֶּׁה אִ"כ יִגְזוֹר בְּשַׁבַּעָה בּוֹ אֵת גִּזְרָתוֹ?

לְפִי הַפֶּשֶׁט נֹאמַר: כֵּךְ יֵצֵא בְּגוֹרֵל שְׁכָתוּב מִיּוֹם לִיּוֹם וְכוּ'. אֲךָ לְפִי הַפִּירוּשׁ שִׁישׁ בְּגוֹרֵל גַּם סִימָן בְּעִנִּין הַחֹדֶשׁ, יֵשׁ גַּם בְּעִנִּין הַיּוֹם וְהוּא שְׁמִשְׁבַּעָה בָּאֲדָר עַד י"ג בָּאֲדָר יֵשׁ שְׁבַעָה יָמִים. וְהַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי לְאֲבָלוֹתָ שֶׁל מִשֶּׁה הוּא הַכִּי קֶשֶׁה (עֲטֶרֶת תְּפֹאֶרֶת ק"ו וּמְהָר"ם שִׁיף סוּף חוֹלִין בְּדְבָרִים נִחְמָדִים).

גְּדוּלָּה צְדִיקִים בְּמִיתָתָם יוֹתֵר מִבְּחִיָּהֶם

וְזֶה מַה שְׁכָתוּב בְּגִמְרָא (שְׁבַת ל', א') "פִּתְחָה וְאֲמַר: אֵנֶת שְׁלֹמָה, אֵן חֲכַמְתָּךְ אֵן סוֹכְלַתְנוֹתְךָ! לֹא דִיִּךְ שְׁדַבְּרִיךְ סוֹתֵרִין דְּבָרִי דוֹד אֲבִיךָ, אֲלֵא שְׁדַבְּרִיךְ סוֹתֵרִין זֶה אֵת זֶה! דוֹד אֲבִיךָ אֲמַר (תְּהִלָּה קטו') לֹא הִמְתִּים יִהְלֹלוּ יֵה וְאֵת אֲמַרְתָּ (קֶהֶלֶת ד') וּשְׁבַח אֲנִי אֶת הַמְתִּים שְׁכָבֵר מֵתוֹ, וְחֲזֹרְתָּ וְאֲמַרְתָּ (קֶהֶלֶת ט') כִּי לְכָלֵךְ חֵי הוּא טוֹב מִן הָאֲרִיָּה הַמֵּת!"

וְתִירְצוּ כְּמָה תִּירְצִים וְאֶחָד מֵהֶם כִּי "כִּשְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר עֲמַד מִשֶּׁה לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאֲמַר כְּמָה תִּפְלוֹת וְתַחֲנוּנִים לְפָנָיו וְלֹא נַעֲנָה, וְכִשְׁאֲמַר (שְׁמוֹת ל"ב) זְכוֹר לְאֲבֵרָהֶם לִיצְחָק וְלִישְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ - מִיֵּד נַעֲנָה, וְלֹא יָפָה אֲמַר שְׁלֹמָה וּשְׁבַח אֲנִי אֶת הַמְתִּים שְׁכָבֵר מֵתוֹ? דְּבַר אַחֵר: מִנְהֵגוֹ שֶׁל עוֹלָם, שֶׁר בָּשָׂר וְדָם גּוֹזֵר גִּזְרָה סִפֵּק מִקְיָיִמִין אוֹתָהּ סִפֵּק אֵין מִקְיָיִמִין אוֹתָהּ, וְאֵם תִּמְצִי לּוֹמַר מִקְיָיִמִין אוֹתָהּ - בְּחִיּוֹ מִקְיָיִמִין אוֹתָהּ, בְּמוֹתוֹ - אֵין מִקְיָיִמִין אוֹתָהּ. וְאִילוֹ מִשֶּׁה רַבִּינוּ, גִּזְרָה כְּמָה גִּזְרֹת וְתִיקָן כְּמָה תִּקְנוֹת, וְקִיּוּמוֹת הֵם לְעוֹלָם וְלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים. וְלֹא יָפָה אֲמַר שְׁלֹמָה וּשְׁבַח אֲנִי אֶת הַמְתִּים וְגו'! כְּלוּמַר מִשֶּׁה לֹא מֵת אֲלֵא בְּמִיתָתוֹ הוּא נִלְדָּה וּמִמְשִׁיכִים אֶת דְּרָכָו אִפִּילוֹ בְּגִזְרֹת וְתִקְנוֹת, לֹא רַק בְּתוֹרָה.

י"ג - סִימָן רַחֲמִים, י"ד בָּאֲדָר - יוֹם הַבְּרִית שֶׁל מִשֶּׁה

וְעוֹד תִּירְצוּ כִּי אֲצֵל הַגּוּיִים 13 הוּא מִסְפֵּר בִּישׁ וְלֶכֶן גִּזְרָה הַמֶּן בִּי"ג בָּאֲדָר גִּזְרֹתוֹ. אֲךָ הוּא טַעָה בְּכֵךְ כִּי אֲצֵל הַיְּהוּדִים 13 הוּא מִסְפֵּר שֶׁל רַחֲמִים. י"ג מִיּוֹדוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וּמִסְפֵּר "אַחַד" וּמִסְפֵּר "אַהֲבָה" וְלֶכֶן טַעָה הַמֶּן גַּם בְּזֶה. וְעוֹד אֲוֹמַר הֵבֵן אִישׁ חֵי כִּי בְרִית הַמִּלָּה שֶׁל מִשֶּׁה רַבִּינוּ עִ"ה הִיתָה בִּי"ד בָּאֲדָר וּבִיּוֹם זֶה נָחוּ מֵאוֹיְבֵיהֶם וְעָשׂוּ אוֹתוֹ לִיּוֹ"ט.

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

תצווה - תשנ"ט - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

לרבו בפרשת זכור. ולא ראה שקוראים בצורה נכונה. ומכאן צריך החזון לדעת כמה צריך להזהר לקרוא פרשת זכור בטעמים מדויקים. וכתוב במדרש ומובא בדברי החיד"א שלכן כתוב "כתוב זאת זכרון בספר ושים באזני יהושע" שלא רק יכתוב בספר כי אפשר לקרוא "זכור" בטעות כמו המורה של יואב. ולכן צותה תורה "וישים באזני יהושע" שלא יטעו.

קריאת פרשת זכור בעשרה

שואל המג"א (תרפ"ה סע"א) על תרומת הדשן שהובא לעיל, למה צריך דוקא לקרוא פרשת זכור דוקא בעשרה ויפסיד קריאת מגילה הרי יכול לבוא בפורים וישמע מגילה וכן יצא יד"ח של פרשת זכור בקריאת ויבא עמלק.

ואכן כך מתרץ המג"א שיוצא יד"ח בקריאת ויבא עמלק. והקשה עליו המש"ב בקריאת ויבא עמלק בפרשת בשלח שקוראים בפורים. לא יוצא יד"ח זכור מה שעשה וכדברי הרמב"ן שכתב (דברים כה) "זכור את אשר עשה לך עמלק - כבר הזכרתי (לעיל כד ט) המדרש שדרשו בו בספרא (בחוקתי פרשה א ג), יכול בלבד, כשהוא אומר לא תשכח הרי שכתב הלב אמורה, הא מה אני מקיים זכור שתהא שונה בפיך. וכן בספרי (תצא קסו), זכור את אשר עשה לך עמלק, בפה. לא תשכח, בלב. ולא ידעתי מה היא הזכירה הזו בפה, אם לאמר שנקרא פרשת עמלק בציבור, ונמצאנו למדין מן התורה בשניה זכור (מגילה כט א), ויהיה סמך למקרא מגלה מן התורה: והנכון בעיניי שהוא לומר שלא תשכח מה שעשה לנו עמלק עד שנמחה את שמו מתחת השמים, ונספר זה לבנינו ולדורותינו לומר להם כך עשה לנו הרשע, ולכן נצטוונו למחות את שמו. וכן במעשה מרים נצטוונו להודיעו לבנינו ולספר בו לדורות, ואע"פ שהיה ראוי גם להסתירו שלא לדבר בגנותו של צדיקים, אבל צוה הכתוב להודיעו ולגלותו כדי שתהא אזהרת לשון הרע שומה בפייהם, מפני שהוא חטא גדול וגורם רעות רבות ובני אדם נכשלים בו תמיד, כמו שאמרו (ב"ב קסה, א) והכל באבק לשון הרע". ומשמע מדבריו שקריאת פרשת זכור מדרבנן וסיפור מעשיו הרעים מהתורה.

זכירת עמלק דאורייתא, קריאת הפרשה דרבנן או דאורייתא

ברמב"ם הלכות מלכים פרק ה הלכה ה כתב "וכן מצות עשה לאבד זכר עמלק, שנאמר תמחה את זכר עמלק, ומצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו, כדי לעורר איבתו, שנאמר זכור את אשר עשה לך עמלק, מפי השמועה למדו זכור בפה לא תשכח בלב, שאסור לשכוח איבתו ושנאתו".

ומשמעות לשונו היא שזכירת מעשה עמלק היא דאורייתא. וזה כל רגע ורגע"ו ומצות עשה לזכור תמיד מעשיו הרעים ואריבתו". אך קריאת פרשת זכור היא מדרבנן.

ואומר החינוך שמהתורה די לקרוא פעם או שני פעמים בשנה. אבל חכמים קבעו לזכור ביום מיוחד לפני פורים. בשבת זכור. ולפי זה קריאת הפרשה היא מהתורה. ולמעשה קושית המש"ב על המג"א אפשר לתרץ כי הרי המקור לזה הוא בגמרא (מגילה יח, א) ושם מביאים הוכחה שצריך ספר ממה שכתוב כתוב זאת זכרון בספר וזה כתוב בפרשת בשלח שקוראים ביום פורים (ועיין פיר"ח שכתב "ופרישנא זכור בפה מה שכתוב "בספר" וא"כ אפשר לצאת יד"ח בפרשת בשלח).

למסקנא צריך לעשות מאמץ מיוחד לבוא למקום שיש עשרה ולקרוא בס"ת פרשת עמלק הכתובה בסוף פרשת כי-תצא.

חולה או אדם שנמצא במילואים או במקום שאין שם עשרה או אין ס"ת יקרא את פרשת זכור מתוך חומש אפילו ביחוד וברור שזה בלי ברכה. ועדיף שיקרא עם טעמים. וכן י"א שתמיד לפני קריאת הפרשה הן ביחוד הן בציבור ילמד מפרשים על הפרשה כדי לדעת רשעותו של עמלק. אחרת ע"י קריאה בתורה בלבד מבלי להבין לא יוצא יד"ח לדעת הרמב"ן. וטוב שיבוא ביום פורים לשמוע קריאת פרשת ויבא עמלק מהש"צ ויתכוון לצאת יד"ח פרשת זכור. וכן בחודש אלול בפרשת כי תצא יאמר לחזן שיכוון להוציא אותו יד"ח פרשת זכור ולא כמו שקורא בתורה ככל שבת.

ובתוס' שניץ שכתבו דאין שום קריאה מדאורייתא רק פרשת זכור. ובתוס' הקצרות מברכות פ' שני פירש, דפרשת זכור ופרשת פרה אדומה חייבים לקרות מן התורה. וכן בסמ"ק חלק למצות עשה זכור אשר עשה, וזה שאנו קורין פרשת זכור קודם פורים. וא"כ צריך ליזהר יותר שישמע קריאת פרשת זכור בעשרה ממקרא מגילה בזמנה, אלא שהעולם לא זהירי בהכי.

ויש לשים לב כי אע"פ שכתוב בגמרא במגילה (ג, א) "דאמר רב יהודה אמר רב: כהנים בעבודתן, ולויים בדוכנן וישראל במעמדן. מכאן שמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר מעבודה. ומה עבודה שהיא חמורה - מבטלין, תלמוד תורה - לא כל שכן?". עם כל זה עדיף פרשת זכור בעשרה ממקרא מגילה בעשרה. כי פרשת "זכור" חשובה ביותר כי היא מצוות עשה דאורייתא ובעשרה.

זכור לפני פורים

המשנה (מגילה דף כט) אומרת שפרשת זכור לפני פורים. ופירש"י כדי "לסמך מחית עמלק למחית המן". ולכן אם יחול פורים ביום שישי יקראו זכור בשבת קודם לכן כי הימים האלה נזכרים ונעשים קודם נזכרים - בזכור ואח"כ נעשים - בפורים.

זכירה בפה

ובגמרא שם מגילה (יח, א) "קראה על פה לא יצא וכו'. מנלן? - אמר רבא: אתיא זכירה זכירה, כתיב הכא "והימים האלה נזכרים", וכתב התם "כתב זאת זכרון בספר", מה להלן בספר - אף כאן בספר. וממאי דהאי זכירה קריאה היא? דלמא עיון בעלמא! - לא סלקא דעתך, דתניא "זכור" - יכול בלב? כשהוא אומר "לא תשכח" - הרי שכתב הלב אמור, הא מה אני מקיים "זכור" - בפה!.

שואל הרב "בדרך פקודיך" אולי כשהתורה אומרת "זכור" - לא תשכח" זה כדי לחיב את האדם בעשה ולא תעשה, ולא בזכירה בפה? ומשאיר בצי"ע (ועיין במחנת חינוך סי' תר"ג).

אבל כך הלכה שזכירת "זכור" וקריאת מגילה דוקא בפה. וכתוב "כתב זאת" כי רק הקורא מה שכתוב בספר מקיים המצווה ולא בסיפור סיפורים על המן.

מי שלא יכול לשמוע קריאת זכור

כתב השו"ע: "י"א שפרשת זכור ופרשת פרה אדומה חייבים לקראם מדאורייתא, לפיכך בני הישובים שאין להם מנין צריכים לבא למקום שיש מנין בשבתות הללו כדי לשמוע פרשיות אלו שהם מדאורייתא. והוסיף הרמ"א: "ואם אי אפשר להם לבא, מכל מקום יזהרו לקרותם בנגינתם ובטעמם". וזה נפקא מינא למי שנמצא בלי מנין. ובלי ספר תורה שיקרא פרשת זכור עם טעמים ואפי' מתוך חומש.

הקפדה על טעמים במיוחד ביחיד

הגמרא מספרת (בבא בתרא כא, א) על יואב שר הצבא שהרג רק את זכרי עמלק "כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום". שאל דוד את יואב למה לא השמדת את עמלק? אמר לו יואב דכתיב: "תמחה את זכר עמלק". (וקרא יואב "זכר" בניקוד פתח. וחשב שרק זכרים ולא נקבות) אמר ליה דוד: והרי אנחנו קוראים "זכר" בסגול. ענה יואב: אותי לימד הרב שלי "זכר" בפתח. הלך יואב ושאל את רבו ובאמת התברר שרבו הטעה אותו. רצה יואב הורגו. ביקש רחמים ואמר די לי בכך שאני ארור דכתיב על המלמד בטעות "ארור עושה מלאכת ה' רמיה".

ומכאן כמה חשיבות הקריאה הנכונה של פרשת זכור, ואיזה תקלה נוראה קראה מכך שלא קראו את הפרשה בצורה נכונה.

ויש שואלים הרי גם אם רבו לימדו בטעות "זכר". הרי יואב שמע כל ימיו שקוראים "זכר" בצירה וידע שרבו טעה. ותירצו שתמיד יואב היה הולך

קול צופיך

מרת הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

תצווה - תשנ"ט - מאת מרת הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

כיון שזו קריאה דאורייתא רצוי להקפיד להוציא את ספר התורה המהודר ביותר שיש בבית הכנסת. המוגה ביותר והכתוב על קלף לא משוח וכד' ובדיעבד כל ס"ת כשר מוציאים לקרוא בו.

אם ירצה מישהו שיוציאו הספר של הוריו שחל אזכרתם באותו הזמן וס"ת זה אינו מהודר ויש מהודרים ממנו יפייסו אותו שיוציאו אותו לס"ת ראשון שקוראים בו פרשת השבוע.

טעמים לפי המנהג

כדאי ורצוי שישמע כל אחד קריאת זכור בניגון של בני עדתו ובספר של עדתו. ואם לא - יצא ידי חובה. ולא לעשות מחלוקות על זה.

קריאת מגילה בעל פה - לא יצא

פסק בשולחן ערוך בסימן תרצ סעיף ג: "צריך לקרותה כולה, ומתוך הכתב; ואם קראה על פה, לא יצא. וצריך שתהא כתובה כולה לפניו לכתחלה, אבל בדיעבד אם השמיט הסופר באמצעה תיבות, אפילו עד חציה, וקראם הקורא על פה, יצא. אבל ביותר מחציה, אפילו הן כתובות, אלא שהן מטושטשות ואין רישומן ניכר, פסולה.

וחידש הרמ"א: "אבל אם השמיט תחלתה או סופה, אפי' מעוטה, לא יצא (ר"י); ואפי' באמצעה דוקא דלא השמיט ענין שלם, (ב"י בשם א"ח). יש מחלוקת בין הפוסקים אם הפירוש של רמ"א איירי באופן שחסר ממש אז לא טוב אבל אם כתובה כל המגילה והוא קרא בע"פ מתחילה או סוף או ענין שלם יצא ידי"ח עיין כה"ח כא, כב, כג, ומש"ב בביאור להלכה ד"ה אבל וד"ה דוקא).

לפי זה יש שני סוגים של בע"פ. יש הקורא את כל המגילה בע"פ ובה לא יצא ידי חובה. ויש שקורא רק חלק בע"פ או מתוך חומש מודפס. ומצוי הענין בקריאת עשרת בני המן. כי מי שלא שמע חלק מהקריאה מהחזן בגלל הרעש יכול לקרוא ממגילה מודפסת כי זה רק חלק מהמגילה בע"פ. אבל מי שלא שמע קריאת עשרת בני המן מהחזן, לפי הרמ"א לא יכול לקרוא ממגילה מודפסת כי זה ענין שלם ויש חולקים ומתירים, כדלעיל.

קריאת מגילה למפרע - לא יצא

מי שלא שמע קטע מהשליח ציבור הקורא המגילה לא יאמר, אקרא פסוק זה אחרי קריאת המגילה מהמגילה הכשרה של החזן. כי הקריאה צריכה להיות כסדר (שו"ע תר"צ סעי' ו').

קריאת מגילה בציבור

כתוב בגמרא (מגילה ג, א) "דאמר רב יהודה אמר רב: כהנים בעבודתן, ולוים בדוכן וישראל במעמדן - כולן מבטלין עבודתן ובאין לשמוע מקרא מגילה. מכאן סמכו של בית רבי שמבטלין תלמוד תורה ובאין לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר בעבודה. ומה עבודה שהיא חמורה - מבטלין, תלמוד תורה - לא כל שכן?"

יש שואלים הרי גם מגילה היא תורה? מאי מבטלין? (עיין הרש"ש שם) ועל פי הפשט התרוץ הוא כי בישיבת רבינו הקדוש היו לומדים כל הזמן. ובפורים היו אומרים לו אל תקרא מגילה בבית המדרש הקטן שלך אלא במקום אחר כי "ברוב עם הדרת מלך". וכן היו אומרים לכהנים בבית המקדש. וזה גורם ביטול תורה וביטול עבודה ואעפ"כ כך הלכה.

מה נדחה מקרא מגילה?

לפי הגמרא לעיל הכל נדחה מפני מקרא מגילה. חוץ ממת מצוה וכך נפסק בשו"ע (תרפז סעיף ב): "מבטלים תלמוד תורה לשמוע מקרא מגילה, קל וחומר לשאר מצות של תורה שכולם נדחים מפני מקרא מגילה, שאין לך דבר שנדחה מקרא מגילה מפניו חוץ ממת מצוה שאין לו קוברים (כדי צרכו), שהפוגע בו קוברו תחלה ואח"כ קורא".

נשים בקריאת זכור

כותב החינוך (סי' תר"ג) וז"ל: "מדיני המצוה מ"ש ז"ל שחיוב זכירה זו בלב ובפה וכן הוא בספרי זכור את אשר עשה יכול בלבד כשהוא אומר לא תשכח הרי שכתב הלב אמורה הא מה אני מקיים זכור שתהא שונה בפיך ע"כ בספרי כדי שלא ישכח הדבר פן תחלש איבתו ותחסר מן הלבבות באורך הזמנים ואל הזכירה הזאת בלב ובפה לא ידענו בה זמן קבוע בשנה או ביום כמו שנצטוונו בזכירת יציאת מצרים בכל יום ובכל לילה והטעם כי הזכירה היא העיקר בדת וכו' אבל טעם זכירת מה שעשה עמלך אינו רק שלא תשכח שנאתו מלבבינו ודי לנו בזה לזכור הענין פעם בשנה או בשתי שנים או בשלש והנה בכל מקומות קוראים ישראל ספר התורה בשנה אחת או בשנים או בשלש לכל הפחות ויוצאים בכך ממצוה זו ואולי נאמר כי מנהגן של ישראל לקרותה בשבת מיוחד בכל שנה ושנה תורה היא ומפני מצוה זו הוא שקבעו כן והוא השבת שלפני הפורים לעולם וכו' ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן בזכרים ולא בנקבות כי להם לעשות המלחמה ולא לנקבות".

שואל הבא"ח (תורה לשמה קפז) איך קבע החינוך שנשים פטורות כי לא באות למלחמה. הרי במלחמת מצוה גם נשים יוצאות. ועוד הרי יש מצוה להלחם נגדו, ויש מצוה לזכור בפה מה שהפריע לנו להזכיר רשעותו. ובה גם אשה יכולה לספר שהרי יש לה כח דיבור. ולמעשה בתול"ש פסק שאשה לא חייבת. ואילו בספרו "ידי חיים" (סי' תרפה) פסק שאשה כן חייבת.

ולכן למסקנא אנו פוסקים שנשים פטורות כדעת החינוך אך נשים שרוצות להחמיר על עצמן תבוא עליהן ברכה ובלבד שלא יקבלו על עצמן דבר זה כנדר אלא כמנהג טוב. ולכן טוב לאשה לבא לבית הכנסת לשמוע "זכור" ותאמר בלבבה לא להתחייב בנדר אלא רק כמנהג טוב כדי שאם לא תוכל לא יהיה כנדר. והיה מנהג בדור הקודם. שהיו הגברים קוראים בבית בפרשת זכור את "מי כמוך" כדי שיצאו הנשים ידי חובה בזכירת הענין.

להבין ענין זכור

יש מי שאומר כי הקורא צריך להבין ענין "זכור" כדברי הרמב"ם הנ"ל והרמב"ן על התורה להסביר ולאמר ולדעת את מעשיו הרעים והמקולקלים שרדף אחרי ישראל במדבר כשהיו בשיא התרוממות ואמונה בה' ובא לקרוא אותם מתורה ומצוות. וכן לטמא אותם, וכן להחזיר בהם שהכל מקרה ואין דין ואין דין. ולהמעט ערכם שהיו כקדרה רותחת והאומות חששו ליגע בהם ובא הוא ואע"פ שידע שיכווה החליט לעשות זאת ובלבד לקררה בפני אחרים, או שחתך ערלות וזרק כלפי מעלה בלזול וכן שאר מפרשים על מעשיו שראה את הנחשלים ובהם התחיל וכו' כמו שמפרשים חז"ל ומפרשי התורה על התורה. כי אחרת אם אדם קורא פרשת זכור ולא מבין את תוכן מעשה הרשע של עמלק לדידו לא יצא ידי"ח וע"כ יש לעיין בזה לפני הקריאה.

ואסור להרהר פירוש רש"י באמצע הקריאה. אלא לקרוא "זכור" בהבנה פשוטה. ורצוי מאוד ללמוד לפני כן ענין עמלק וזכור ופירוש הפסוקים על פי המפרשים כאמור.

יש נוהגים להכות בנעליהם על הרצפה כשאומרים "עמלק" בבחינת מחה וכן מתחת השמים. אולם אין לעשות כן באמצע הקריאה שמבלבל אחרים ויתכן ועי"ז אחרי לא ישמעו טוב. אומנם מובא (אסתר רבה פ"ו) במדרש שרבו הקדושים רבי כשהיה מגיע לשם המן במגילה היה אומר ארור המן ובניו ושם רשעים ירקב ור' פנחס כשהיה מגיע לשם חרבונה היה אומר חרבונה זכור לטוב. וי"א כ"ש כשהיו מזכירים שם מרדכי היה אומר זכר צדיק לברכה. אולם למעשה אין לאמר זאת באמצע המגילה ובפרט כשהוא שומע מאחרים, כאמור לעיל.

ספר מהודר בזכור

קול צופיך

מנן הראשון לציון הרה"ג המקובל הא-לקי
הרב מרדכי אליהו זצוק"ל

תצווה - תשנ"ט - מאת מנן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצוק"ל

הקריאה. אולם אם שמע קדיש וכו' מותר לענות כמו בין ב"ש לשתבח, היינו, אמן דברכות, חמשה אמנים של קדיש, איש"ר, בקדושה שני פסוקים ראשונים, "מודים אנחנו לך", ברוך ה' המבורך לעולם ועד. אולם ב"ה וב"ש וכן אמנים אחרים לא יענה. וכתב עוי"ח (תצווה אות ב') שאפילו באצמז הפסוק יענה ואח"כ יחזור לתחילת הפסוק ואם בין שני הפסוקים יש קשר ביניהם יחזור לפסוק שלפני זה כדי שיובנו הדברים, עיי"ש וכ"ז אינו חייב להפסיק ולענות אלא שיכול לענות.

"ברוך מרדכי"

בסוף קריאת המגילה אחרי הברכה האחרונה צריך לאמר "ארור המן וברוך מרדכי" יש אומרים שלוש פעמים ברצף ויש אומרים אחד אחד וכל אחד יעשה כמנהגו בזה. וכן אומרים "יגס חרבונא זכור לטוב". וכתוב במדרש שכל מילה של חרבונה היתה מכוונת להרגיז את אחשורוש. שאל אחשורוש לחרבונא למה יש בחצר בית המן שני עצים? עונה חרבונא: אחד למרדכי ואחד לך.

ולמה בביתו? עונה חרבונא: כי המן הוא כמו מלך! הוא רוצה לשלוט. ועוד מוסיף חרבונא: דע לך שאנו פוחדים מהמן יותר ממך. מי שמדבר עליך טוב - סובל ומי שמדבר על המן טוב - מרויח. ודבר זה הרגיז את המלך ותלה את המן. ומאחר וי"א שאליו נדמה לחרבונה לכן אומרים זכור לטוב.

"לא תלין" בגוי

יש שואלים האם הכתוב "לא תלין נבלתו על העץ" שייך גם בגוים? אם גם נבלת גוי אסור להניחה על העץ, הרי המן ובניו לא היו בבית אחת על העץ, כי המן נתלה בניסן, ובניו נתלו י"א חודש אחר כך באדר. ויש אומרים שאסתר בהוראת שעה למען יראו הגויים ויראו השאירה את המן על העץ עד חודש אדר (ועיין תול"ש סי' שכ"א ותרומה שני בסופו על פסוק י"ד החשבון והמרחק בין המן לבניו).

הארת פורים כל שנה

בכל שנה בחודש אדר חוזרת הארה בשמים של מחית עמלק. ב"ג אדר מתנוצצות הקליפות של המן, ובכל י"ג בתענית מבטלים כוחו. ובמצוות חג פורים מבטלים דבריו על "מפוזר ומפורד" (ועיין לבן יהודה מגילה ז' וביומא כט, א).

תמחה - אמחה

פסוק אחד אומר: (דברים כה, יז-יט) זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים: אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחריו ואתה עיף ויגע ולא ירא אלקים: והיה בהניח ה' אלקיך לך מכל איביך מסביב בארץ אשר ה' אלקיך נתן לך נחלה לרשתה תמחה את זכר עמלק מתחת השמים לא תשכח:

ופסק אחר אומר: (שמות יז) "כתב זאת זכרון בספר ושים באוזני יהושע כי מחה אמחה את זכר עמלק מתחת השמים". פעם "תמחה" וכתוב "אמחה". אלא אנו נמחה מלמטה והקב"ה מלמעלה או אנו נתחיל במצוה וה' יגמור בעדי וכן ה' ימחה את כל שונאי ישראל שהם גונדא דליה, ריח עמלק. אנו נעשה חלקנו וה' יעשה חלקו ויהיה השם שלם וכסאו שלם במהרה בימינו אמן.

*רוצים לקבל קול צופיך באמייל כל שבוע !!

שלחו לנו בבקשה באמייל ל- webmaster@harav.org

והכתב הרמ"א והוסף: "וכל זה לא מיירי אלא בדאיכא אלהות לעשות שתיקה, אבל אם אי אפשר לעשות שתיקה אין שום מצוה דאורייתא נדחית מפני מקרא מגילה (ר"ן וב"י בשם תוספות ומהר"א מזרחי). והא דמת מצוה קודם, היינו דוקא בדאפשר לו לקרוא אח"כ (מהר"א מזרחי). ולפי זה אם איחר לבית הכנסת ויש לו בפורים בבוקר זמן או לקרוא ק"ש בעונתה או לקרוא מגילת אסתר - יקרא קריאת שמע שזמנה עובר ואח"כ מגילה שזמנה אינו עובר.

אך מה יעשה בערב אם קרבה השקיעה ויש לו לעשות ברית מילה או לקרא מגילה? אם יקרא מגילה - יעבור זמן הברית. ואם יעשה הברית יבטל לגמרי המגילה.

אומר הר"ן (ר"ן על דף ד): מגילה דרבנן וברית דאורייתא. ולכן ברית קודם (הרמ"א דלעיל כמו הר"ן).

אך תרומת הדשן רס"ו המובא במג"א אומר: כשיש שהות - ימול קודם. וכשאין שהות יקרא מגילה כיון שיכול למול בתשיעי. ואע"פ שיש חשיבות למול בשמיני אין זה ביטול מצוה כמו במגילה שא"א לקרוא אחרי פורים (ועיין כה"ח סי"ק ט"ו).

אולם לפי דברי הרמ"א שפוסק כמו הר"ן מילה קודם אפילו שיתבטל ממקרא מגילה. כותב הט"ז (סי"ק ב' ג') זה למ"ד שקריאת המגילה היא מדרבנן אבל למ"ד שקריאת המגילה מדברי קבלה וכלשון השו"ע (סי' תרצ"ו סעי' ו') א"כ מגילה קודמת שהיא כדברי תורה, וכן נראה מהגאון (ועיין למש"ב סי"ק י"א).

שהחיינו על מגילה בלילה וביום

הגמרא אומרת: "ואמר רבי יהושע בן לוי: חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר (תהלים כב) אלהי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולא דמיה לי... איתמר נמי, אמר רבי חלבו אמר עולא ביראה: חייב אדם לקרות את המגילה בלילה ולשנותה ביום, שנאמר (תהלים ל) למען יזמרך כבוד ולא ידם ה' אלהי לעולם אודך" (מגילה ד, א). ואומר תוספות שם "אומר ר"י דאף על גב דמברך "זמן" (שהחיינו) בלילה חוזר ומברך אותו ביום דעיקר פרסומי ניסא הוי בקריאה דיממא. וקרא נמי משמע כן דכתיב "ולילה ולא דומיה לי".

כלומר אף על גב שקורא ביום חייב לקרות בלילה, והעיקר הוי ביממא כיון שהזכירו הכתוב תחילה. וגם עיקר הסעודה ביממא הוא כדאמר לקמן (ז, ב) דאם אכלה בלילה לא יצא ידי חובה. והכי נמי משמע מדכתיב "זוכרים ונעשים" ואיתקש זכירה לעשייה מה עיקר עשייה ביממא אף זכירה כן. לפי דברי תוס' אלו מברכים "שהחיינו" גם ביום. וכך נוהגים האשכנזים. אך לפי זה יש מי שאומר שמה שכתוב כי קריאת מגילה דוחה המצוות היא רק ביום ולא בלילה (עיין כה"ח סי"ק כ). אך הספרדים פוסקים בזה כדעת הרמב"ם שכתב כי מברך שהחיינו רק בלילה כי שניהם אותה מצוה. וכמו שכתב שמברך שהחיינו בלילה ולא ביום (עיין מ"מ מגילה פ"א ה"ג ועיין שו"ע סי' תרצ"ב סי"א).

ובברכת שהחיינו יכוון על סעודה משלוח מנות ומתנות לאביונים. ספרדים יכוונו בלילה ואשכנזים יכוונו ביום. ספרדי המתפלל אצל אשכנזים ביום פורים. לא יברך שהחיינו. אך האם יענה "אמן"? לכאורה זה הפסק להלכה. אין זה הפסק כיון שכך פוסק הרמ"א, ואף אם אין אנו פוסקים כמותו - אי אפשר להחשיב זה כהפסק. והרוצה להחמיר על עצמו יתחיל בקריאת המגילה אפילו בע"פ, ואז אין בזה הפסק אם יענה אמן. כי כבר התחיל כדלה.

קדיש וקדושה באמצע מגילה

ועיין לשו"ע סי' תר"צ סעי' ה' ולסימן תרצ"ב סעי' ב' ולחוננים עליו ושו"ת הרשב"א סי' רמ"ד) שאסור לדבר באמצע המגילה ואם דבר יצא יד"ח ולא הוי הפסק אולם כל זה לקורא אבל לשומע אם דבר באמצע הרי הפסיד

